Europejska Rodzina Szkół im. Juliusza Słowackiego

Juliusz Słowacki wielkim poetą był i co do tego nie ma wątpliwości, dlatego pamięć o nim kultywowana jest nie tylko w Polsce, ale także poza jej granicami. Kustoszem dziedzictwa polskiego romantyka jest Europejska Rodzina Szkół im. J Słowackiego.

Historia Rodziny i zlotów zaczęła się we Wrocławiu w 1984 roku, gdy delegacje szkół spotkały się na odsłonięciu pierwszego po II wojnie światowej pomnika J. Słowackiego. To właśnie wtedy odbył się pierwszy zlot dający początek pięknej tradycji spotkań, mających służyć propagowaniu wiedzy o życiu i twórczości poety, rozbudzaniu wrażliwości na poezję oraz poznawaniu kultury i historii „małych ojczyzn". Stało się to możliwe dzięki charyzmie i pasji dwojga nauczycieli: Izabeli Koziej z liceum wrocławskiego i Andrzeja Króla ze „Słowaka" w Chorzowie, którzy tą wspaniałą ideą „zarazili" innych przedstawicieli bratnich szkół - obecnie już dwudziestu z całej Polski, Zaolzia i Ukrainy. Tradycją stało się też organizowanie w czasie tych zlotów konkursu recytatorskiego oraz turnieju wiedzy o Patronie. W ciągu trzydziestu siedmiu lat, które minęły od tamtej uroczystości, w Rodzinie wiele się wydarzyło. Jej przedstawiciele spotykają się przynajmniej raz w roku na zlotach, które mogą się poszczycić niemałym dorobkiem w wymianie doświadczeń, dokonań artystycznych, organizowaniu wypraw turystycznych, nawiązywaniu trwałych przyjaźni. Od 2004 roku oprócz spotkań młodzieży i opiekunów organizowane są Konferencje dyrektorów i nauczycieli, będące okazją do prezentacji osiągnięć dydaktyczno – wychowawczych, wymiany informacji na temat działań innowacyjnych i programów autorskich. Pierwszą konferencję zorganizowało Gimnazjum w Karvinie i Centrum Pedagogiczne w Czeskim Cieszynie, by zainaugurować XX-lecie Rodziny Szkół im. Juliusza Słowackiego Ponad Granicami.

Nasze liceum od początku aktywnie uczestniczy w działaniach podejmowanych przez Rodzinę. Częstochowa już dwukrotnie gościła przyjaciół z bratnich liceów. Pierwszy raz zlot odbył się u nas w maju 1987 roku. Organizatorką IV Zlotu była zasłużona polonistka Maria Nasińska, która, wspominając tamte chwile, odsłania kulisy zlotu. Dowiadujemy się, że ,aby goście mogli uczestniczyć we Mszy św. na Jasnej Górze i zwiedzić sanktuarium (w tym także bibliotekę), prof. A. Maślikowska z grupą harcerzy i delegacją zlotowiczów składała kwiaty pod wszystkimi możliwymi pomnikami przyjaźni polsko-radzieckiej, pod bacznym nadzorem mediów. Wówczas także, zaproszona przez dyrekcję liceum, jako gość honorowy II Ogólnopolskiego Zlotu Szkół im. J. Słowackiego przyjechała do szkoły po raz pierwszy od jej ukończenia znana poetka i tłumaczka Ludmiła Marjańska. Znaczącym wydarzeniem dla historii Rodziny Szkół pod patronatem wielkiego Juliusza było odśpiewanie po raz pierwszy właśnie na tym zlocie pieśni „Testament mój" skomponowanej przez ucznia chorzowskiego „Słowaka" Krzysztofa Domogałę , którą później, na XI Zlocie we Wrocławiu prof. Marian Inglot podniósł do godności hymnu wszystkich „Słowaków" w Polsce i na Zaolziu.

Minęło czternaście lat, podczas których do Rodziny dołączyły szkoły spoza granic Polski, związane z imieniem J. Słowackiego, a zloty nabrały charakteru międzynarodowego i znów przedstawiciele zaprzyjaźnionych liceów zawitali do Częstochowy. XVII Ogólnopolski i V Międzynarodowy Zlot Szkół im. J. Słowackiego odbył się tym razem w czerwcu. Ponad 80 osób miało okazję odwiedzić mury naszej szkoły, zaprezentować swe talenty i poznać wybitnych literatów związanych z Częstochową – Ludmiłę Marjańską i Andrzeja Kalinina. Celem organizatorów było zaprezentowanie gościom historii i współczesności I LO, pokazanie najpiękniejszych miejsc Częstochowy i Jury Krakowsko-Częstochowskiej oraz kontynuowanie idei „dialogu ponad granicami". Główną koordynatorką XVII Zlotu w Częstochowie była polonistka Urszula Zaleska.

Po raz pierwszy przedstawiciele Rodziny zawitali do Krzemieńca na Ukrainie podczas XX Zlotu. Stało się to możliwe dzięki nawiązaniu bliskiej współpracy, w ramach Programu: Dialog Dwóch Kultur Polska – Ukraina, z rektorem Akademii Humanistyczno-Pedagogicznej im. Tarasa

Szewczenki profesorem A. Łomakowiczem, Towarzystwem Polskim oraz p. Tamarą Sieniną - dyrektorką Muzeum im. J. Słowackiego w Krzemieńcu.

Odsłonięty został wówczas ufundowany przez Rodzinę Pamiątkowy Kamień w miejscu, gdzie stał dwór, w którym urodził się poeta, a także założone zostało rosarium „dla Juliusza".

Z

kolei w jubileuszowym roku Słowackiego - 2009 przypadał także mały jubileusz Rodziny i XXV Zlot odbył się po raz drugi w rodzinnym mieście naszego Patrona. Punktem kulminacyjnym tego spotkania było wmurowanie w ścianę budynku Muzeum J. Słowackiego, ufundowanej także przez Rodzinę szkół, tablicy pamiątkowej dedykowanej wieszczowi oraz powiększenie różanego ogrodu.

Po

raz trzeci w Krzemieńcu we wrześniu 2019 r. odbył się XXXIV Zlot Europejskiej Rodziny Szkół im. Juliusza Słowackiego. Do „małej ojczyzny" naszego Patrona z

okazji 210 rocznicy urodzin przyjechało 11 delegacji z Polski i Czech (Zaolzie). Gospodarzem spotkania była Akademia Humanistyczno-Pedagogiczna im. Tarasa Szewczenki i Rektor tej uczelni Profesor A. Łomakowicz.

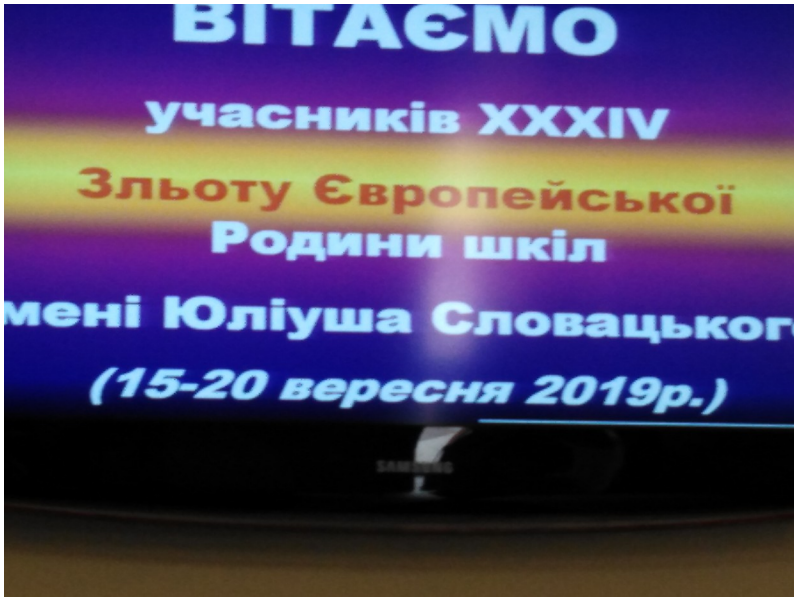

Zlot to kolejna edycja Programu Dialog Dwóch Kultur Polska – Ukraina kreującego czas tworzenia nowych relacji między sąsiadami na miarę XXI wieku. Refleksja historyczna i pamięć wspólnego dziedzictwa kulturowego, no i oczywiście postać i dorobek literacki Słowackiego były przedmiotem spotkania. Podczas pobytu w Krzemieńcu młodzież miała okazję poznać dolinę srebrnej Ikwy, przeżyć niezapomniane chwile na Górze Królowej Bony i w dawnych murach Gimnazjum Krzemienieckiego, gdzie nauczał ojciec naszego Patrona. Złożono biało-czerwone wiązanki kwiatów pod najstarszym pomnikiem wieszcza znajdującym się w krzemienieckim kościele i na grobie matki wieszcza Salomei Słowackiej Becu.

Ogromne wrażenie zrobił także na zlotowiczach pokaz tradycyjnych tańców i pieśni ukraińskich przygotowany przez studentów Akademii Humanistyczno-Pedagogicznej im. Tarasa Szewczenki . Uczestnicy odwiedzili również Ukraińskie Gimnazjum nr 4 w Tarnopolu, które od 1945 roku pracuje w murach przedwojennego Słowaka. Szkoła odwołuje się do polskiej tradycji i kultywuje pamięć dawnego Patrona polskiej szkoły Juliusza Słowackiego i od 2009 roku członkiem naszej Rodziny Szkół. Oprócz wizyty w zaprzyjaźnionej szkole „Słowacy" wędrowali do Paczajewa, Zbaraża, Wiśniowca i oczywiście Lwowa.

Doskonała kondycja fizyczna i intelektualna „zlotowiczów" sprawiła, że koncerty, debaty, warsztaty choreograficzne, akcja „sadźmy przyjacielu róże" w Rosarium Słowackiego dostarczyły wrażeń i nowych doświadczeń, wpisały się w biografię delegacji Słowaków z Warszawy, Otwocka, Grodziska Wielkopolskiego, Piotrkowa Trybunalskiego, Częstochowy, Tarnopola, Jarosławia i Czeskiego Cieszyna. Finałem każdego dnia były „długie nocne Polaków i ukraińskich rodzin rozmowy".

Delegacja Europejskiej Rodziny Szkół im. Juliusza Słowackiego w dniach 18 i 19 października 2019 roku brała także udział w uroczystościach jubileuszowych 110. rocznicy powołania do życia Gimnazjum Realnego im. Juliusza Słowackiego w Orłowej i 70-lecia utworzenia w Czeskim Cieszynie polskiej średniej szkoły – Gimnazjum z polskim językiem wykładowym. Po 1945 roku władze socjalistycznej Czechosłowacji „ „robiły wszystko", aby doprowadzić do stopniowej likwidacji Słowaka w Orłowej. Gimnazjum to było od momentu powstania kuźnią oświatową polskiej inteligencji mieszkającej na ziemiach Śląska Cieszyńskiego (od Jabłonkowa do Karwiny), które po pierwszej wojnie znalazło się na terytorium Czechosłowacji. Obecne Gimnazjum w Czeskim Cieszynie nosi nazwę Polskiego Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego. Jest bardzo nowoczesną placówką oświatową kontynuującą jednocześnie tradycje orłowskiego Słowaka. Uczestniczy w życiu Europejskiej Rodziny Szkół im. Juliusza Słowackiego od 1990 roku.

Sadźmy, przyjacielu, róże!
Długo jeszcze , długo światu szumieć będą śnieżne burze:
sadźmy je przyszłemu latu…"

Od późnej wiosny do jesieni kwitną krzewy róż sadzone co roku przez uczestników projektu Młodych Polaków i Ukraińców Dialog Dwóch Kultur Polska – Ukraina, którzy odwiedzali Krzemieniec – miasto dzieciństwa Juliusza Słowackiego. Pandemia zatrzymała nasze wyjazdy, koncerty, spotkania z Polakami i studentami Akademii Humanistyczno-Pedagogicznej. Róże jednak dokumentują nasze wizyty.

„… Jakże los nasz piękny, wzniosły!

Gdzie idziemy – same głogi.
Gdzieśmy przyszli – róże wzrosły;
Więc nie schodźmy z naszej drogi!…”

[Seweryn Goszczyński]

Autor: Urszula Zaleska